

Les referències bibliogràfiques per a l'intercanvi d'informació científica. Un estudi de cas

Bibliographical references for the exchange of scientific information. A case study.

Las referencias bibliográficas para el intercambio de información científica. Un estudio de caso.

Rosa Maria Guerrero Vives

rosamaria.guerrero@uib.cat

Redined Illes Balears

Resum

Es presenta un estudi pilot de les referències bibliogràfiques dels treballs d'investigació presentats a les facultats d'Educació i Psicologia de la UIB. El document consta d'una anàlisi bibliomètrica i un estudi dels errors localitzats a l'apartat de referències bibliogràfiques de tres memòries d'investigació presentades durant el curs 2009-2010. L'objectiu del treball és conèixer, per una banda, les principals característiques del consum d'informació bibliogràfica dels doctorands, i per l'altra, determinar el grau d'adaptació de les referències bibliogràfiques a la sisena edició de la normativa APA (2009). D'entre els resultats obtinguts es destaca que l'edat mitjana de la documentació referenciada és de 9 anys, amb un índex de Price del 25,71%, i que, a partir d'una mostra de les referències bibliogràfiques estudiades, s'ha obtingut que només un 10,40% han estat ben redactades, que gairebé un 40% presenten errors greus que entrebanquen l'accés a la font original i, finalment, que en un 49,71% de les referències hi ha una mitjana d'1,54 errors lleus. Es conclou que, tot i que les dades obtingudes no són

representatives, denoten falta de formació bibliogràfica per part de l'alumnat a l'hora de redactar les referències bibliogràfiques als treballs que realitzen.

Paraules clau

referències bibliogràfiques, recerca, estil APA

Abstract:

This document presents a pilot study of bibliographical references from three papers presented to the faculties of Education and Psychology at the University of the Balearic Islands. The study consists in a bibliometric analysis and study of errors in the bibliography sections of three research papers presented during the 2009/2010 academic year. The study's goals were to ascertain the main features of the doctorands' consumption of bibliographical information and gauge the references' degree of adaptation to APA style in the sixth edition of its publication manual (2009). The results obtained showed that the referenced documentation had a half-life of 9 years with a 25.71% Price

index; the sample of the bibliographical references also showed that only 10.40% were correctly written, with almost 40% presenting errors that hindered access to the original sources. In all, 49.71% of the references had 1.54 minor errors on average. Although the data obtained were not representative, the conclusion is that the students' lack of bibliographical training could be seen through the way they drafted the bibliographical references to the studies they conducted.

Keywords:

Bibliographical references, research, APA style.

Resumen:

Se presenta un estudio piloto de las referencias bibliográficas de los trabajos de investigación presentados a las facultades de Educación y Psicología de la UIB. El documento consta de un análisis bibliométrico y un estudio de los errores localizados en el apartado de referencias bibliográficas de tres memorias de investigación presentadas durante el curso 2009/2010. El objetivo

del trabajo es conocer, por una parte, las principales características del consumo de información bibliográfica de los doctorandos y por la otra, determinar el grado de adaptación de las referencias bibliográficas a la sexta edición de la normativa APA (2009). De entre los resultados obtenidos se destaca que la edad media de la documentación referenciada es de 9 años con un índice de Price del 25,71% y que, a partir de una muestra de las referencias bibliográficas estudiadas, se ha obtenido que sólo un 10,40% se han redactado correctamente, que casi un 40% presentan errores graves que obstaculizan el acceso a la fuente original y, finalmente, que un 49,71% de las referencias cuentan con una media d'1,54 errores leves. Se concluye que, aunque los datos obtenidos no son representativos, se denota una falta de formación bibliográfica por parte del alumnado a la hora de redactar las referencias bibliográficas en los trabajos que realizan.

Palabras clave:

Referencias bibliográficas, investigación, estilo APA.

0. INTRODUCCIÓ

La redacció de treballs acadèmics requereix la predisposició de l'autor a elaborar un treball que permeti la transmissió de contingut i coneixement tot seguint unes pautes precises i rigoroses. En el cas de les ciències socials, la normativa àmpliament acceptada ha estat la desenvolupada per l'American Psychological Association (APA). Aquesta normativa estipula la manera de redactar i disposar la informació en els treballs científics, a fi d'establir una comunicació estandaritzada. El mes de juliol de 2009 se'n publicà la darrera actualització. Aquesta sisena edició (APA, 2009) pretén donar resposta a apartats com ara la disposició dels gràfics, l'estil d'escriptura, dades estadístiques i, també, la redacció de les referències bibliogràfiques en format electrònic.

Atenent aquest darrer apunt, l'apartat de les cites i referències bibliogràfiques facilita als lectors poder ac-

cedir a les fonts d'informació que ha emprat l'autor per a la fonamentació del treball. Tanmateix, hi ha diversos estudis sobre errors en la forma de donar les referències, com ara els de Braga, Malerbo i Silva (2003) i Osca, Civera i Peñaranda (2009), que asseguren que existeix un elevat marge d'errors als treballs, capaços d'entorpir l'accés a la font referenciada.

Atès el consum bibliogràfic que es produeix dins l'àmbit universitari, les cites i les referències bibliogràfiques s'empren per a l'avaluació de l'impacte i la immediatesa de la recerca, àdhuc per a la planificació d'un servei d'informació (Haycock, 2004 i Beile, Boote i Killingsworth, 2004) o bé per a la millora de la producció científica (Romero, 2009).

En aquest treball s'exposen els primers resultats obtinguts a partir d'un estudi pilot sobre els principals errors de redacció en les referències bibliogràfiques localitzats en una mostra de memòries d'investigació

presentades durant el curs 2009-2010 als departaments de Psicologia i Pedagogia Aplicada i Psicologia de l'Educació de la UIB. Així mateix, s'aporta una anàlisi bibliomètrica de les esmentades referències que permeti avaluar la vida mitjana de la documentació referenciada i calcular els percentatges del consum bibliogràfic de cadascuna de les tipologies documentals.

1. L'APARTAT DE LES CITES I REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES PER A L'INTERCANVI D'INFORMACIÓ

Les referències bibliogràfiques documenten les cites que apareixen al text de la investigació. Es troben en una llista final que hom sol denominar Referències o bé Referències bibliogràfiques, i s'ordenen d'acord amb uns criteris preestablerts. Les referències bibliogràfiques ajuden els lectors a localitzar les fonts en les quals l'autor ha basat les seves idees. Per tal d'assolir aquest objectiu, tindrem en compte les consideracions següents:

- Per una banda, s'ha de proporcionar al lector la màxima informació sobre els documents que s'hagin esmentat, de manera que, a través de les referències bibliogràfiques, li permetem l'accés a la informació ràpidament i amb concreció, sense cap tipus d'entrebanc, per tal d'evitar situacions com les que descriu Power: «There is nothing more annoying than to look up Smith 1984, p. 27 only to find that reference is not in the reference list at the end or that the quotation is not on p. 27» (Power, 1998, p. 83).
- D'altra banda, s'ha de tenir en compte que els errors que es localitzen sobretot a l'apartat de referències bibliogràfiques, poden donar lloc a la detecció d'errades a les bases de dades bibliogràfiques i als índexs de cites on van registrant-se. Tal com afirmen Braga et al. (2003), els índexs de cites empren la informació continguda a les llistes de referències bibliogràfiques. Per tant, una llista de referències inexacta dona com a resultat informació equivocada als índexs de cites. Davant aquests casos, els percentatges d'errors afecten el recompte de les cites i, per tant, els percentatges obtinguts als índexs d'impacte, immediatesa, etc. de les publicacions i, per extensió, els dels autors.

- Un altre aspecte que no hem d'oblidar és que estam exposant idees d'altres col·legues i que, si no ho fem constar correctament, podem incórrer en **plagi accidental**. El plagi accidental es deu principalment a un ús de paràfrasis inadequades i a una citació incorrecta —o omisió d'aquesta— a les fonts bibliogràfiques emprades en la construcció del text (Comas i Sureda, 2007).
- Finalment, una redacció de les cites i referències bibliogràfiques inadequada dona lloc a la **pèrdua de credibilitat davant la resta de la comunitat científica**. En un estudi sobre la propagació d'errades a l'apartat de referències bibliogràfiques, Simkin i Roychowdhury (2003) observaren que els errors localitzats en determinades referències eren idèntics. Atenent els índexs de probabilitat sobre la coincidència exacta d'una mateixa referència errònia en diferents treballs, els autors conclogueren que l'única manera de justificar aqueix percentatge de reproducció tan elevat era que les referències havien estat copiades. Tot i que hom pot considerar que la còpia d'una font mal referenciada pot haver-la realitzada un autor que veritablement ha llegit la font original, Simkin i Roychowdhury desestimen aquesta creença, per tal com consideren que l'accés a la font original a través d'una referència errònia (RE) dona lloc al fet que els errors siguin identificats i corregits, i que per tant, la probabilitat de propagació de l'esmentada referència minvi.

2. LES REMISSONS I REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES PER A LA PLANIFICACIÓ D'UNA BIBLIOTECA UNIVERSITÀRIA

L'estudi d'usuaris en un servei d'informació és un instrument força valuós per a la planificació. Així mateix, és interessant combinar-lo amb altres dades obtingudes de l'anàlisi dels treballs realitzats en una comunitat d'usuaris específica.

En el cas de les biblioteques universitàries, és important fer-se una idea aproximada del consum bibliogràfic d'estudiants, professors i investigadors per tal de satisfer llurs necessitats informatives. Uns càlculs senzills sobre les referències bibliogràfiques ens poden ajudar a determinar el nivell d'obsolescència dels treballs d'una matèria determinada i, per tant, a optimitzar el servei d'informació de cara a les necessitats informatives dels usuaris.

L'estudi de les referències bibliogràfiques de tesis desenvolupat per Beile et al. (2004) aportà una llista dels títols de les revistes més presents als apartats de referències a fi de proporcionar un ajut a l'hora de decidir sobre la gestió de les col·leccions de les biblioteques de tres institucions determinades. No obstant això, conclogueren que aquests resultats haurien d'analitzar-se juntament amb els obtinguts per altres mètodes, com ara l'estudi dels rànquings d'impacte de les revistes, estudis d'usuaris, moviments de préstec o bé l'anàlisi de cites a treballs de recerca publicats per les facultats.

No obstant això, una redacció poc acurada de les referències bibliogràfiques pot arribar a influir negativament en els resultats obtinguts en estudis del consum bibliogràfic d'un servei d'informació.

3. DEFINICIÓ DE L'ESTUDI

A fi de detectar quines són les principals errades quant a l'ús de l'estil APA en les cites i referències bibliogràfiques, es considerarà interessant fer un estudi d'aquests apartats en les memòries d'investigació presentades durant el curs 2009-2010 a les facultats d'Educació i Psicologia de la UIB i, aprofitant les dades obtingudes, proporcionar una anàlisi bibliomètrica dels documents estudiats.

3.1. Objectius

1. Determinar el percentatge mitjà de cites a partir de l'extensió dels textos (correlació de Pearson).
2. Conèixer la mitjana d'edat de les referències.
3. Identificar els idiomes dels treballs referenciats.
4. Quantificar les errades en la redacció de les referències bibliogràfiques a partir d'una mostra representativa.
5. Redactar un document de suport que ajudi a pal·liar les errades comeses.
6. Valorar si és necessària una formació bibliogràfica adreçada als alumnes.

3.2. Metodologia de treball

El procediment de treball ha consistit a desenvolupar, per una banda, una anàlisi bibliomètrica de les fonts

referenciades. D'altra banda, s'ha analitzat qualitativament el contingut de les cites i referències a fi de determinar si es proporciona la informació amb el rigor científic pertinent d'acord amb la sisena edició de la normativa APA 2009 (*op. cit.*).

Per a la valoració bibliomètrica, en el present estudi s'han analitzat les dades següents:

1. Vida mitjana de l'edat de les referències i avaluació de l'obsolescència a través de l'índex de Price.
2. Consum d'informació bibliogràfica per tipologia documental.
3. Consum d'informació bibliogràfica per extensió del document.
4. Consum d'informació bibliogràfica segons idiomes del document.
5. Consum d'informació bibliogràfica seriada.

Quant a l'anàlisi dels errors, s'ha considerat que hi havia un error greu de referenciació quan:

1. L'accés a la font primària del document ha estat impossible a conseqüència d'una descripció errada. Per a la verificació de les fonts, s'han consultat les bases de dades EBSCO-host, Dialnet, IME-Biomedicina, ISOC-Psicología, REBIUN, PubMed, RACÓ, TESEO, TDX i WorldCat.
2. El volum i/o el número de la revista no apareix o bé no es correspon amb el de la font original.
3. El títol de la revista és incomplet o bé no es correspon amb el de la font original.
4. Els cognoms dels autors estan mal escrits.

D'altra banda, tot i haver estat possible accedir a la font original, s'han quantificat com a errors lleus d'estil que les referències bibliogràfiques:

1. Estiguin ordenades mitjançant una seqüència incorrecta.¹
2. Continguin títols de revista en què no s'hagi posat en majúscula cadascuna de les paraules corresponents.
3. S'hagin redactat amb els títols de les revistes abreujats.

1) Es comptabilitza un error per seqüència.

4. Presentin un ús incorrecte de les itàliques.
5. Continguin la font electrònica estructurada o bé redactada malament.

Els criteris d'estil s'han desenvolupat a partir de les advertències proposades per Cash (2009) a l'hora de redactar textos científics amb l'estil APA.²

4. EXPOSICIÓ DE RESULTATS

Tot seguit s'exposen els primers resultats obtinguts de l'estudi:

4.1. Anàlisi bibliomètrica³

Mitjançant l'anàlisi bibliomètrica s'ha obtingut que el 50% del total de les referències bibliogràfiques són de l'any 2000; per tant, la mitjana d'edat de les referències (Line, 1970) de les memòries estudiades és de 9 anys. La mitjana de referència té una edat d'11,14 anys, amb una desviació típica del 10,25.

Quant a l'avaluació de l'obsolescència, s'observa un valor per a l'índex de Price del 25,71%, que correspon al percentatge de citacions a documents amb una antiguitat d'entre 0 i 5 anys. La mitjana d'edat de cada tipologia documental és d'11 anys per als llibres, 10 anys per als capítols de llibres, 8 anys per als articles de revista, 5,5 anys per a les tesis i actes de congrés⁴ i 5 anys per a altres tipologies documentals.

L'extensió mitjana de les memòries d'investigació és de 114 pàgines i s'observa un valor per al coeficient de correlació de Pearson entre l'extensió i el nombre de referències per memòria d'investigació de $r = 0,31$ ($P = 0,017$). Comparant-ho amb els resultats obtinguts en l'estudi d'Urbano (2000, p. 263), s'observa una correlació positiva que podria considerar-se com un element a tenir en compte en un estudi més profund sobre el consum bibliogràfic dels doctorands.

La mitjana de nombre de referències per memòria és de 105.

Pel que fa a la distribució idiomàtica, la bibliografia més consultada està en castellà (52,06%), anglès (38,73%) i català (7,94%). Per sota de l'1% trobam documentació referenciada en francès i alemany. Quant a la llengua catalana, s'observa un consum per sobre del 30% en tipologies documentals que corresponen a lleis, projectes i memòries anuals. Aquests documents han estat classificats dins d'una secció genèrica anomenada *altres tipologies documentals*.

Finalment, els títols seriatos més referenciats han estat *Journal of Personality and Social Psychology*, *Psicothema*, *Ansiedad y Estrés*, *Gaceta Sanitaria*, *Revista de Psicología del Trabajo y de las Organizaciones*, *The Sport Psychologist*, *Revista de Calidad Asistencial* i *Todo Hospital*. Respecte a la procedència de les publicacions, es destaca que un 58,80% són d'àmbit internacional, un 37,25% procedeix d'institucions editores de dins l'àmbit estatal i un 2,94% de les revistes han estat publicades a les Illes Balears.

D'entre totes les revistes identificades, un total de 77 han estat referenciades una única vegada. Atenent una classificació per procedència dels documents, trobam que 51 són de caire internacional i 24 d'estatal i n'hi ha 2 de les Illes Balears.

4.2. Determinació d'errors localitzats

D'un total de 315 referències bibliogràfiques, s'ha extret una mostra de 173 amb un interval de confiança del 95% i un percentatge d'error mostral del 5%.

La mostra la representa una selecció aleatòria de 93 articles, 54 llibres, 13 capítols de llibres, 4 tesis, 1 acta de congrés i 8 documents que corresponen a la categoria d'altres tipologies documentals. Atenent els criteris exposats anteriorment al punt 3.2, s'observa que només un 10,40% de les referències estudiades ha estat redactat correctament. En canvi, un 39,88% presenten un error greu de redacció i interrompen l'accés al document original.

Dels resultats obtinguts, es destaca que els errors

2) Tot i que l'autor proposa com a document de suport per a correcció la cinquena edició de l'estil APA (1999) i la guia d'estil per a les referències electròniques amb estil APA de 2007, en el present estudi es considerarà el que estipula la sisena edició de l'estil APA (2009), ja que es tracta de la darrera actualització de la normativa.

3) L'anàlisi bibliomètrica ha estat extreta del total de referències bibliogràfiques contingudes a les memòries d'investigació estudiades ($P = 315$).

4) Atès el baix nombre de referències de tesis i actes de congrés, es decidí calcular la mitjana d'edat i l'índex de Price conjuntament.

greus de cada tipologia documental representen el 43,01% del total dels articles, el 27,78% dels llibres i el 53,85% dels capítols de llibres.

S'han considerat errors lleus els casos que, tot i no haver seguit la normativa APA, han permès recuperar el document referenciat d'una manera directa i precisa. No obstant això, cal evitar-los, ja que suposen un aïllament de cara a la comunicació amb la resta de la comunitat científica. S'ha detectat una mitjana d'1,53 errors lleus per referència.

Pel que fa a cadascuna de les tipologies documentals, es destaca que una referenciació errònia lleu es dona en el 64,39% dels casos en articles, en el 24,24% en llibres i en percentatges menors al 6,5% en capítols de llibres i d'altres tipologies documentals.

5. OBSERVACIONS

L'anàlisi bibliomètrica d'aquest estudi representa un primer pas sobre una anàlisi més detallada del consum bibliogràfic a les facultats d'Educació i Psicologia de la UIB. Les dades obtingudes no haurien d'interpretar-se com a representatives, encara, ja que caldria obtenir més dades quantitatives abans d'extraure les primeres conclusions de l'estudi.

Respecte a les tipologies documentals definides com a *altres tipologies documentals*, val a dir que aquests documents es corresponen majoritàriament a les categories següents: lleis, projectes i memòries anuals.

Pel que fa als documents amb format electrònic (e-articles i e-llibres), ens hem cenyit a la manera en què aquests documents han estat referenciats. Així mateix, no descartam la possibilitat que molta documentació referenciada com a impresa, també pugui localitzar-se en línia o bé a través de bases de dades.

6. CONCLUSIONS I DISCUSSIÓ

El creixement exponencial de la informació a través de les TIC esdevingut a principi del segle XXI ha condicionat la manera d'organitzar-nos i comunicar-nos. De cada vegada més, haurem de ser capaços de superar la *information anxiety* (Wurman, 2001) que ens assetja i esdevenir alfabetitzats informacionalment. L'organització, cerca, selecció i ús ètic de la informació garanteix un intercanvi d'informació científica transparent.

Els resultats obtinguts en aquest estudi pilot denoten una falta d'educació bibliogràfica que, tal com indica Meneses (2007), s'hauria de reparar enfocant tots els àmbits de formació i científics perquè els estudiants i investigadors adquireixin certa independència a l'hora de cercar i manejar la informació. D'aquesta manera, tant el professorat com l'alumnat serien capaços de desenvolupar habilitats relacionades amb:

“(...) 2] construir, acorde con una determinada normatividad, los aparatos bibliográficos o las bibliografías ocultas que figuran en los trabajos académicos que elaboran los interesados para impartir o aprobar las diversas asignaturas de la currícula, 3] distinguir, cuando es necesario, la calidad de la cantidad bibliográfica para valorar y desarrollar repertorios bibliográficos generales o especializados, nacionales o internacionales, y 4] vencer la dificultad para distinguir tipos de documentos en las bases de datos, bibliografías propiamente dichas y listas de referencias bibliográficas que citan los autores en sus obras”. (Meneses, 2007, p. 129).

No obstant això, caldria considerar certs canvis a l'hora de recollir dades més significatives per a futurs estudis semblants:

1. La principal característica de la categoria *altres tipologies documentals* és que, llevat de les lleis, no es troben indexades en cap base de dades i per tant, obtenir-ne una referència bibliogràfica és gairebé irrealitzable. Emperò, ha representat el 6,03% en aquest estudi; un valor per sobre del de les tesis (1,59%) i les actes de congressos (0,95%). Seria interessant establir-ne una nova classificació que permeti obtenir més informació sobre les característiques d'aquests documents, i comparar-ne la validesa científica amb d'altres. Crida l'atenció que les actes de congressos, que es caracteritzen per ser una tipologia documental de caire més immediat i actual, no es referenciïn amb més freqüència.

2. Existeixen estudis que relacionen els errors en les referències amb els nivells de *library anxiety* dels estudiants universitaris (Jiao, Onwuegbuzie i Waytowich, 2008). Segons Mellon (1986), la *library anxiety* és una situació específica, emocionalment negativa, que pateix un estudiant o investigador dins una biblioteca durant el procés de recerca documental. Una anàlisi d'aquestes ca-

racterístiques ens ajudaria a detectar fins a quin punt l'estat emocional dels alumnes o investigadors durant la composició d'un treball acadèmic condiciona una redacció errònia de les referències.

La visibilitat de les tesis i memòries d'investigació es percep a la xarxa de cada vegada més. Els serveis d'informació de les biblioteques universitàries comencen a proporcionar l'accés als documents digitalitzats. A través de la *Biblioteca Digital de les Illes Balears* del servei de Biblioteca i Documentació de la UIB, a hores d'ara es proporciona l'accés a 53 memòries d'investigació i treballs de màster i 87 tesis doctorals

de més de 30 matèries diferents. Les bases de dades han contribuït a fer que la disseminació de la que des de sempre s'ha considerat com a *literatura grisa*, augmenti. Considerant aquesta dada, és el moment de conscienciar-se que una redacció acurada de les referències facilitarà amb escreix la comunicació científica dins l'àmbit acadèmic.

7. REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

American Psychological Association. (2009). *Publication manual of the American Psychological Association* (6th ed.). Washington, DC: Autor.

Beile, P. M., Boote, D., & Killingsworth, E. K. (2004). A microscope or a mirror?: A question of study validity regarding the use of dissertation citation analysis for evaluating research collections. *The Journal of Academic Librarianship*, 30(5), 347-353. Disponible en ScienceDirect

Braga, C., Malerbo, M., & Silva, M. R. (2003). Errores en las referencias bibliográficas de la producción académica: un estudio de caso. *Scire*, 9(1), 133-138. Obtingut de: <http://ibersid.eu/ojs/index.php/scire/article/view/1461/1439>

Cash, T. F. (2009). Caveats in the proficient preparation of an APA-style research manuscript for publication. *Body Image*, 6(1), 1-6. Disponible en ScienceDirect.

Comas, R. & Sureda, J. (2007). Ciber-Plagio Académico. Una aproximación al estado de los conocimientos. *Revista TEXTOS de la CiberSociedad*, (10). Obtingut de: <http://www.cibersociedad.net/textos/articulo.php?art=121>

Haycock, L. A. (2004). Citation analysis of educational dissertations for collection development. *Library Resources & Technical Services*, 48(2), 102-106. Obtingut de: <http://www.librarycareers.org/ala/mgrps/divs/alcts/resources/lrts/archive/48n2.pdf#page=14>

Jiao, Q. G., Onwuegbuzie, A. J., & Waytowich, V. L. (2008). The relationship between citation errors and library anxiety: An empirical study of doctoral students in education. *Information Processing & Management*, 44(2), 948-956. Disponible en ScienceDirect

Line, M. B. (1970). The 'half-life' of periodical literature: apparent and real obsolescence. *Journal of Documentation*, 26(1), 46-54. Disponible en Emerald.

Mellon, C. A. (1986). Library anxiety: A grounded theory and its development. *College & Research Libraries*, 47(160), 165. Disponible en Refdoc.

Meneses Tello, F. (2007). Dimensiones cognitivas de la bibliografía. *Revista Interamericana de Bibliotecología*, 30(1), 107-134. Obtingut de: <http://eprints.rclis.org/11582/1/v30n1a05.pdf>

Osca Lluch, M. J., Civera Mollà, C., & Peñaranda Ortega, M. (2009). Consecuencias de los errores en las referencias bibliográficas: el caso de la revista *Psicothema*. *Psicothema*, 21(2), 300-303. Obtingut de <http://www.psycothema.com/pdf/3630.pdf>

- Power, M. R. (1998). Referencing. In M. R. Power (Ed.), *Working through communication* (pp. 79-90). Gold Coast: Bond University.
- Romero Medina, A. (2009). Evolución de la calidad y difusión de una revista científica española de Psicología: Anales de Psicología, 25 volúmenes anuales publicados (1984-2009). *Anales de Psicología*, 25(2), 181-198. Disponible en Redalyc.
- Simkin, M. V., & Roychowdhury, V. P. (2003). Read before you cite! *Complex Systems*, 14(3), 269-274. Disponible en ScienceDirect.
- Urbano, C. (2000). *El análisis de citas en publicaciones de usuarios de bibliotecas universitarias: estudio de las tesis doctorales en informática de la Universidad Politécnica de Cataluña, 1996-1998*. Tesis doctoral no publicada. Universitat de Barcelona, Barcelona. Obtingut de: <http://www.tdx.cat/TDX-0614102-113014> (TDX-0614102-113014)
- Wurman, R. S. (2001). *Angustia informativa*. Buenos Aires: Pearson educació.

Per citar aquest article:

Guerrero Vives, R. M. Les referències bibliogràfiques per a l'intercanvi d'informació científica. Un estudi de cas. *Innov[IB]. Recursos i Recerca Educativa de les Illes Balears*, 1. 139-146. Obtingut de <http://www.innovib.cat/numero-1/pdfs/7-inv-op.pdf>

ISSN: 2172-587X

